

2. Постанова Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності» від 23.03.2012 р. № 5 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005600-12>
3. Міжнародне приватне право : навч. посіб. / За ред. С. Г. Кузьменка. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.

ОЛІМПІЙСЬКА СИМВОЛІКА ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ)

Василенко Віталій Іванович,

*викладач Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького*

Реалізація прав на встановлення обмежень оборотоздатності об'єктів права інтелектуальної власності (далі – ОПІВ), виключні права які державі не належать, проявляється у попередженні та забороні незаконного використання яким би то не було чином олімпійської символіки. Держава, не маючи виключних прав на ОПІВ цього виду і не використовуючи їх, зі свого боку зобов'язана захищати їх від несанкціонованого використання та попереджувати його. Підставою такого зобов'язання є норми багатостороннього міжнародного договору. Олімпійська символіка є засобом індивідуалізації, виключні права та особливий правовий статус якої встановлені нормами міжнародного права. Держава, визнавши Міжнародний олімпійський комітет як правовласника, прийняла на себе обов'язок із охорони та захисту прав на олімпійську символіку [1, 24].

У зв'язку з проведенням у 2014 році зимових Олімпійських ігор на території Російської Федерації (далі - РФ) та затвердженням Кабінетом Міністрів України Розпорядження про «Деякі питання підготовки до реалізації національного проекту «Олімпійська надія - 2022» – створення спортивно-туристичної інфраструктури» питання охорони та захисту олімпійської символіки є досить актуальним.

Відповідно до Олімпійської хартії, яка встановлює основні правила організації Олімпійських ігор і є одночасно статутом Міжнародного Олімпійського комітету, поняття олімпійської символіки включає в себе не тільки описаний Найробським договором Олімпійський символ,

але і олімпійський прапор, який містить зображення Олімпійського символу, олімпійський девіз «Citius - Altius - Fortius», олімпійський гімн, автором якого є Спіро Самара, олімпійський вогонь і олімпійські факели, а також будь-які позначення, не тільки візуальні, а й звукові, що мають відношення до Олімпійських ігор та олімпійського руху [2].

Однак на відміну від Олімпійського символу ці об'єкти не мають міжнародно-правової охорони. Олімпійська хартія як документ неурядової організації не є джерелом міжнародного права. Обов'язок забезпечити правовий захист олімпійської символіки бере на себе країна, на території якої будуть проводитися чергові Олімпійські ігри. Такий обов'язок встановлюється відповідно до укладеного з Міжнародним Олімпійським комітетом договором про організацію та проведення ігор (Contrat ville hote) безпосередньо після вибору міста – «господаря» цих ігор.

Режим охорони цих об'єктів у різних країнах має свої особливості, зумовлені як специфічними рисами національної правової системи, так і тими діями, які вчиняються Національним Олімпійським комітетом та самою державою для виконання зазначеного обов'язку [3]. Так, відповідно до закону РФ від 1 грудня 2007 року № 310-ФЗ «Про організацію і про проведення XXII Олімпійських зимових ігор і XI Параолімпійських зимових ігор 2014 року в місті Сочі, розвитку міста Сочі як гірськокліматичного курорту і внесення змін в окремі законодавчі акти Російської Федерації», у статтях 7 і 8 встановлені обмеження на використання олімпійської символіки.

Відповідно до ст. 8 зазначеного закону, визнаються недобросовісною конкуренцією дії, що спричиняють наслідки, передбачені антимонопольним законодавством РФ:

- продаж, обмін або інше введення в обіг товару, якщо при цьому незаконно використовувалися олімпійська або паралімпійська символіка;

- введення в оману, у тому числі створення помилкового уявлення про причетність виробника товару, рекламодавця до Олімпійських або Паралімпійських ігор [4].

Використання олімпійської символіки для позначення товарів, робіт, послуг допускається лише за умови укладення договору, що надає таке право, з некомерційною організацією «Оргкомітет «Сочі 2014» або Міжнародним Олімпійським комітетом. Таким договором, відповідно до правил, зазначених в Олімпійській хартії, особі, що надає

грошові кошти або допомогу в іншій формі для сприяння в організації та проведенні Олімпійських ігор, розвитку олімпійського руху, надається на встановлений термін і у встановленому обсязі право на використання окремих елементів олімпійської символіки. Символіка може використовуватися тільки таким чином, щоб це не суперечило принципам і цілям олімпійського руху. Так, Міжнародний Олімпійський комітет не допускає такого використання, яким може бути створена якась асоціація олімпійської символіки з тютюновою чи алкогольною продукцією, або іншою продукцією, якщо така асоціація може суперечити або бути визнана невідповідною місії Міжнародного Олімпійського комітету або духу Олімпійського руху.

Як впливає зі статті 8 зазначеного Закону, російський законодавець обрав основним способом переслідування незаконного використання олімпійської символіки визнання такого актом недобросовісної конкуренції. В такому випадку використання лише законодавства про конкуренцію, яке забезпечує захист олімпійської символіки, є недостатнім. Приватноправові засоби захисту залишаються незатребуваними за відсутності особи, чи її інтереси будуть порушені, та від кого буде виходити ініціатива їх застосування. Олімпійські ж організації, такі як організаційний комітет Олімпійських ігор, Національний Олімпійський комітет, Міжнародний Олімпійський комітет, не є учасниками товарного ринку, в силу свого статуту та мети їх діяльності [5].

Зазначена проблема не може бути з тих же самих причин подолана за допомогою реєстрації олімпійської символіки як товарних знаків, власником прав на які будуть зазначені олімпійські органи. Така, реєстрація якщо і необхідна останнім для забезпечення можливості залучення партнерів для проведення Олімпійських ігор та передачі їм як зустрічного права на використання зареєстрованих товарних знаків за ліцензійними договорами, недостатня для ефективного захисту самої олімпійської символіки.

Істотне розходження олімпійської символіки і засобів індивідуалізації товарів і послуг виявляються і при розгляді питання про встановлення меж їх захисту, зокрема, про те, в якому випадку необхідно припиняти використання схожих із ними позначень.

Так, саме правова природа охорони товарних знаків визначає, що подібне позначення не може використовуватися без згоди власника прав на товарний знак який співставляється, тільки у випадку схожості

до ступеня змішування, тобто до ступеня, коли позначення, яке використовується, здатне породжувати у свідомості споживачів уявлення про певні властивості товару, його виробника, місця походження.

Таким чином, правова охорона та захист олімпійської символіки здійснюється як нормами міжнародного права, так і нормами національного права. Держава, визнавши Міжнародний Олімпійський Комітет, бере на себе обов'язок із правомірному використанню олімпійської символіки на своїй території. Саме тому відсутні цивільно-правові методи захисту такого виду об'єктів ПІВ. В основному таке регулювання здійснюється за допомогою адміністративно-правових методів.

Список використаних джерел:

1. Бобрышев, В. А., Права государства на объекты интеллектуальной собственности / В. А. Бобрышев. //Юрист. – 2008. – № 2. – С. 24 – 28
2. Олимпийская Хартия (с 11 февраля 2010г.) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ffr-ski.ru/upload>
3. Распоряжение правительства РФ от 23.10.2010 n 1841-р о перечне мероприятий, проводимых на олимпийских объектах федерального значения, безвозмездно предоставляемых автономной некоммерческой организации «организационный комитет XXII Олимпийских зимних игр и XI Паралимпийских зимних игр 2014 года в г. Сочи» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lawmix.ru/expertlaw/4699/>
4. Федеральный закон Российской Федерации от 1 декабря 2007 г. № 310-ФЗ «Об организации и о проведении XXII Олимпийских зимних игр и XI Паралимпийских зимних игр 2014 года в городе Сочи, развитии города Сочи как горноклиматического курорта и внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rg.ru/2007/12/05/sochi-dok.html>
5. Нюняев В.О. Правовая охрана олимпийской символики и применение ответственности за недобросовестную конкуренцию // Конкурентное право. -М.: Юрист, 2011, No 1. -С. 28-32 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sc-consulting.ru/sites/default/files/articles/>